

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету

Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Ужгород – 2020

Назва курсу	Основи наукових досліджень
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Карабінюк Микола Миколайович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	mykola.karabiniuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1787
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	3 кредити ЄКТС / загальна кількість годин – 90
Обсяг курсу	Кількість годин (денна ф.н.): аудиторних – 44, лекцій – 30, семінарських – 14, СРС – 46 Кількість годин (заочна ф.н.): аудиторних – 14, лекцій – 10, практичних – 4, СРС – 76
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальний курс «Основи наукових досліджень» є вибіркоким компонентом циклу загальної підготовки студентів спеціальності 106 «Географія». При вивченні дисципліни студенти засвоюють базові навички організації та проведення наукових досліджень, як особливої сфери людської діяльності, а також ознайомлюються із теоретико-методологічною базою географічної науки тощо.
Ключові слова	Науково-дослідна робота, експедиція, камеральна обробка, методика, джерельна база.
Мета та цілі курсу	Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

	ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.																										
Пререквізити курсу	Базові знання попередніх дисциплін, які вивчалися впродовж 1–2 семестрів навчання у ВНЗ – «Загальне землезнавство», «Основи екології», «Загальна гідрологія» та ін.																										
Очікуванні результати навчання	Знати: ⇒ основи методики та методології наукових досліджень в галузі географії; ⇒ історію розвитку, сучасний стан та перспективи розвитку методології наукового дослідження; ⇒ базову наукову термінологію, яка застосовується у географії ⇒ особливості етапів проведення наукових досліджень			ПРН 1 ПРН 5																							
	Вміти: ⇒ самостійно обґрунтовувати актуальність наукового дослідження ⇒ планувати, організовувати й проводити теоретичні та експериментальні дослідження у різних сферах географії ⇒ використовувати набути знання у практиці проведення наукових досліджень			ПРН 6 ПРН 8 ПРН 10 ПРН 11 ПРН 12																							
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<i>Лекція</i> – використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань; <i>бесіда</i> – діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого; <i>диспут</i> – усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини; <i>пояснення</i> – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону та ін. На <i>практичних заняттях</i> вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру та засвоюються студентами вміння до пошуку та аналізу інформації.																										
Необхідне обладнання	Географічні карти, ілюстрації, схеми, таблиці тощо, відповідно до теми заняття.																										
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни																										
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Вид діяльності здобувача вищої освіти</th> <th colspan="2">Модуль 1</th> <th colspan="2">Модуль 2</th> </tr> <tr> <th>Кількість</th> <th>Макс. кількість балів (сумарна)</th> <th>Кількість</th> <th>Макс. кількість балів (сумарна)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Практичні заняття</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Модульна контрольна робота</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Разом</td> <td></td> <td style="text-align: center;">100</td> <td></td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </tbody> </table>	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Практичні заняття	3	50	4	50	Модульна контрольна робота	1	50	1	50	Разом		100		100	<p>Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів визначених навчальною частиною за робочими навчальними планами в межах годин, які відведені на практичні заняття. До виконання модульної роботи допускаються студенти, які виконали усі практичні роботи, що передбачені програмою дисципліни. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за виконання практичних робіт та самостійної роботи.</p>	
Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2																								
	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)	Кількість	Макс. кількість балів (сумарна)																							
Практичні заняття	3	50	4	50																							
Модульна контрольна робота	1	50	1	50																							
Разом		100		100																							

	<p>Виконання модульної контрольної роботи передбачає виконання студентом завдань трьох рівнів складності: перший – 5 тестів (2 бали за кожну правильну відповідь (разом 10 балів)); другий – 2 терміни (5 балів за повне визначення кожного терміну (разом 10 балів)); третій – 2 теоретичні запитання (15 балів за вичерпну відповідь кожного запитання (разом 30 балів)). Максимальна кількість балів одержаних під час модульної контрольної роботи становить 50 балів.</p> <p>Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.</p> <p>Після завершення другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом за семестр навчання. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення результатів. У разі якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в усній формі, які цілісно охоплюють навчальний матеріал, визначений робочою навчальною програмою дисципліни.</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Залік, усна форма</p>
<p>Зміст курсу</p>	<p style="text-align: center;">Модуль 1</p> <p>Тема 1. Поняття, функції і значення науки Тема 2. Сутність, цілі та форми наукових досліджень Тема 3. Поняття, мета, особливості науково-дослідної роботи Тема 4. Теоретичні основи наукових досліджень Тема 5. Методи та методика наукових досліджень Тема 6. Інформаційна база наукового дослідження</p> <p style="text-align: center;">Модуль 2</p> <p>Тема 7. Алгоритм проведення наукового дослідження. Тема 8. Принципи організації наукової праці Тема 9. Організація викладу результатів наукового дослідження Тема 10. Впровадження результатів наукових досліджень Тема 11. Склад та підготовка наукових кадрів Тема 12. Організація науки і наукових досліджень в Україні</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Афанасьєв А. Основи наукових досліджень : навч. посібн. / А.О. Афанасьєв, Є. В. Кузькін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 96 с. 2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: підручник. – К.: Вища школа, 1997. 3. Бойко М.М., Чучка І.М., Жуков С.А. Основи наукових досліджень: опорний конспект лекцій. Мукачево: РВВ МДУ, 2007. – 68 с. 4. Жучкова В. К. Методы комплексных физико-географических исследований : учеб. пособие. для студ. вузов / Жучкова В. К., Э. М. Раковская. – М: Издательский центр «Академия», 2004 – 368 с. 5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2009. – 206 с. 6. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень Навчальний посібник / Л.: Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с.

	<p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 208 с. 8. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр. та доп. Навч. посіб. / О. В. Колесников. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с. 9. Основи методології та організації наукових досліджень : Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с. 10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / В. І. Романчиков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с. 11. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с. 12. Основы научных исследований. География / Под ред. Н. Д. Пистуна и Г. И. Швевса. – К.: Выща шк. Головное изд-во, 1988. – 192 с. 13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>Підручники для вивчення навчальної дисципліни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/martsyn_osn_nayk_dosl.pdf 2. https://www.imath.kiev.ua/~golub/ref/tsekhmistrova.pdf <p>Освітні портали:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://vak.in.ua/index.php 2. https://www.stu.cn.ua/media/files/pdf/DSTU_3582-97.pdf 3. https://lnulibrary.lviv.ua/about/departments/lb-catalog/
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення науки, її значимість для людства. 2. Суть, мета, об'єкт і предмет наукового дослідження. 3. Поняття про наукову інформацію та її роль в проведенні досліджень. 4. Техніка проведення, інструментарій, прикладні аспекти проведення наукових досліджень 5. Прикладні аспекти визначення проблеми та цілі наукових досліджень. 6. Джерела новаторських досліджень. 7. Методи логіко-сміслового моделювання проблеми. 8. Методи колективної генерації ідей. Методи експертних оцінок. 9. Розвідувальні дослідження. 10. Описові дослідження. 11. Казуальні дослідження. 12. Автоматизовані бібліографічні бази даних 13. Зміст та значення наукової термінології 14. Типологія та формування термінів 15. Розвиток української наукової термінології 16. Поняття наукового методу та його основні риси 17. Система методів наукових досліджень 18. Філософські принципи у науковому пізнанні 19. Загальнологічні, загальнонаукові та конкретнонаукові методи 20. Методика наукових досліджень 21. Методологія, метод, методика: відмінність понять 22. Види природничих досліджень 23. Підготовка природничих досліджень 24. Етапи проведення природничих досліджень 25. Експериментальні природничі дослідження 26. Польові географічні дослідження, їх організація, проведення та аналіз

28. Методика проведення соціально- та економіко-географічних досліджень
29. Поняття про наукову інформацію та її роль у дослідженнях
30. Види науково-технічної інформації
31. Джерела інформації та їх використання у науково-дослідній роботі
32. Методи пошуку і збору наукової інформації
33. Інформаційно-пошукові системи. Робота з бібліографією
34. Пошук наукової інформації в мережі Інтернет
35. Техніка роботи з науковою літературою
36. Аналіз та інтерпретація наукової інформації
37. Наукова організація праці
38. Планування праці в наукових дослідженнях
39. Особливості творчої праці в наукових дослідженнях
40. Програма, попередній план, робочий план, графік виконання дослідження
41. Основні етапи наукового дослідження
42. Раціональний трудовий режим дослідника та організація робочого місця
43. Види наукових публікацій.
44. Правила оформлення публікацій
45. Особливості та структура наукової мови
46. Оформлення цитат та посилань у тексті роботи
47. Оформлення ілюстрацій, таблиць та формул
48. Оформлення списку використаних джерел
49. Оформлення додатків та анотацій
50. Використання Microsoft Office при оформленні наукових робіт
51. Впровадження результатів наукових досліджень
52. Ефективність наукових досліджень та її види
53. Економічна ефективність наукових досліджень
54. Система державної організації наукових досліджень в Україні
55. Наукові кадри та їх підготовка
56. Нормативно-правові акти з питань науково-дослідної роботи
57. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні
58. Міжнародна науково-технічна співпраця України
59. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
60. Науково-дослідні установи в Україні